

Tottelisinko

Tottelisinko, kun käsketään? Sitä on nyt korona aikana joutunut miettimään. Emme varmaan tottele pelkästään käskystä vaan siksi, että pystymme ymmärtämään, miksi nyt tulee niin paljon ohjeita ja rajoituksia. Moraalin kehittämisessä lapset tekevät niin, kuin neuvotaan; osa murrosikäisistä alkaa kyseenalaistaa ja vähitellen meidän kaikkien pitäisi sisäistää yhteiskunnassa yhteisesti hyväksytyt moraalinormit omiksemme.

Humanistiliiton jäsenet ovat osoittautuneet harkitsevan varovaisiksi. Esimerkiksi syksyn seminaariin olimme varanneet suuren salin turvavälien pitämiseksi, mutta harvat uskaltautuivat paikan päälle. Nettisivuilta seminaariin aiheisiin voi edelleen tutustua. Toivottavasti lehti, YK-viikon seminaarin taltiointi ja hallituksen jäsenten kirjoitukset ovat kuitenkin antaneet jäsenille mielekästä ajateltavaa. Hallitus toivoo jäsenistöltä jonkinlaisia signaaleja siitä, että joukossa pysytään. Facebook- sivulle tai nettiin voi jättää lyhyitäkin huomioita.

Me humanistit haluamme vapaata keskustelua ja perusteltua päätöksentekoa myös tällaisena poikkeusaikana. Sitä keskustelua sitten tulee joka tuutin täydeltä joskus kyllästymiseen asti. Ymmärrämme, että epidemian kuriin saaminen on kaiken muun edellytys, siksi olemme valmiit noudattamaan annettuja ohjeita. Tieteelliseksi perusteluksi sopivat epidemian leviämisluvut ja terveydenhuollon kestävyys.

Järkevä ihminen ei voi asettaa kyseenalaiseksi näitä lukuja. Asiantuntijoiden tulkinnat saattavat kuitenkin poiketa toisistaan paljonkin. Tulevan ennustamiseksi tehdään erilaisia mallinnuksia, tavallaan skenaarioita. Monia tämä hämmentää ja vaaditaan selkeämpiä kantoja. Meille humanisteille erilaiset tulkinnat eivät tuottane suurta surua, sillä olemme oppineet kestämaan epävarmuutta. Epävarmuuden sietokyvyssä onkin yksi humanismin vahvuuksista.

Vaikea lääketieteellisiin perusteluihin on vastaan sanoa, vaikka näkemys yhteiskunnasta sieltä saatujen lukujen perusteella on suppea. Piiloon jäävät helposti vaikutukset koulutukseen, opiskeluun, mielenterveyteen, sosiaaliseen pääomaan ja ylipäätään jaksamiseen. Maan hallituksella ja viranomaisilla ei ole muuta mahdollisuutta, kuin edetä lääketieteen asiantuntijoiden antamien tietojen mukaan. Viruksen kuriin saaminen on ns normaalin elämän edellytys. Toivottavasti koronan helpottuessa sivistyksellistä ja sosiaalista velkaa ei unohdeta, vaan näihin puutteisiin jaksetaan panostaa sekä taloudellisesti, että inhimillisesti.

Teknistä numerotietoa on paljon myös noista korona-ajan seurauksista. Myös kokemustietoa on kertynyt paitsi niille, jotka rajoituksista ja suluista ovat kärsineet, myös eri alojen ammattilaisille. Tarvitaan myös laajempaa ymmärrystä korjausten tekemiseen. Se vie varmasti monia vuosia. Osalla ihmisistä on ollut sekä taloudellisia, että henkisiä resursseja selvitä; osalla on puuttunut molempia. Etuoikeus ja eriarvoisuus tulevat näkyviin. Meillä ei ole varaa syrjäyttää kärsimään joutuneita. Rahat eivät saa loppua silloin, kun korona helpottaa.

Koronataudin ja rokotusten suhteen on myös liikkeellä disinformaatiota ja sellaisellekin on kannattajia. Humanisteina kannatamme kyllä vapaata mielipideoikeutta, mutta mielipide ei ole tietoa. Nämä asiat on pystyttävä erottamaan toisistaan. Me tavalliset kansalaiset, joilla ei ole

asiaan liittyvää koulutusta, emme ole asiantuntijoita pandemiaan liittyen. On vain noudatettava ohjeita, vaikka vähän kiukuttaisikin.

Tällaisessa sulkutilassa moni miettii myös niitä elämän perimmäisiä kysymyksiä useammin kuin muuten. Miten elää oikein? Miten olen elänyt? Useammassakin lehtihaastattelussa olen huomannut ihmisten pohtivan tällaisia. Kun varmaa vastausta lienee kellään, voiko tyytyä vähempään. Voiko ajatella eläneensä hyvin ja oikein, jos on vaikka pienessäkin määrin yrittänyt tehdä tästä maailmasta parempaa tai lisännyt hippusen rakkautta.

Kun ei voi tietää, onko hyvästä tahdosta huolimatta menetellyt niin, että hyvä ja oikea ovat edistyneet. Siksi on nyt parasta vain totella ja pysyä ruodussa.